

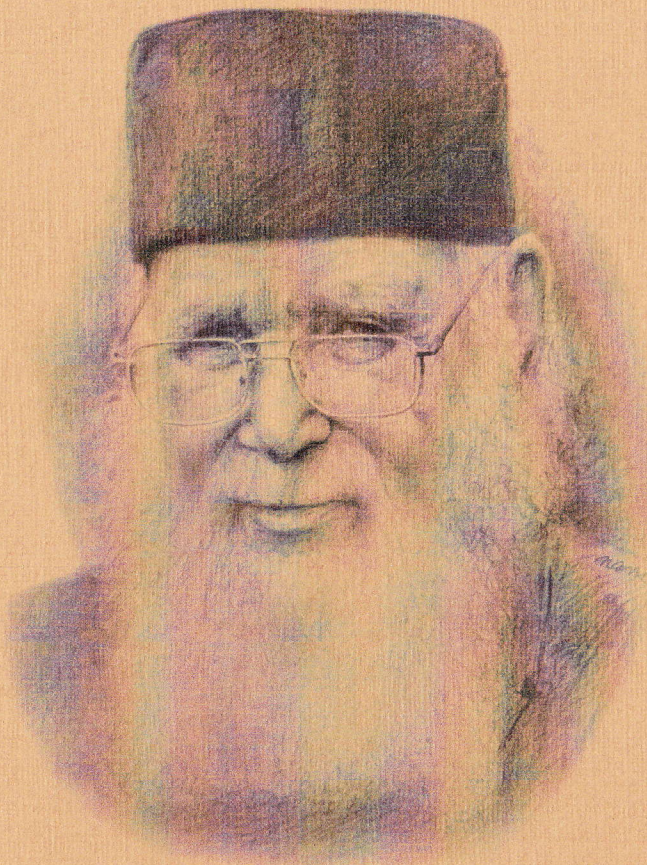
Libris

Respect pentru oameni și cărți

DINU CRUGA

TREPTE DUHOVNICEȘTI

Interviu cu Părintele Arhimandrit
Roman Braga

EDITURA RENAȘTEREA

DINU CRUGA

TREPTE DUHOVNICEȘTI

INTERVIU

CU PĂRINTELE ARHIMANDRIT ROMAN BRAGA

*Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte*

ANDREI

*Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului*

EDITURA RENAȘTEREA
2016

TREPTE DUHOVNICEȘTI (Convorbire cu Părintele Arhimandrit Roman Braga)

DINU CRUGA

Este nespus de greu să „descrui” pe un trăitor în Duh și Adevăr, cum este Părintele Arhimandrit Roman Braga. Cuvintele noastre nu-l pot cuprinde. Cu greu se lasă cuprins de propriile sale cuvinte. Și aceasta numai în taină. Învățăturile Părintelui? Trăirea duhovnicească. Are câteva locuri din Sfânta Scriptură la care revine în orice împrejurare. Îndeosebi „*Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*” (Gal. 3, 20). Sau: „*Eu sunt viața, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic*” (Ioan 15, 5). Rânduiala vorbirii îi este simplă, nespus de simplă și directă. Este prieten cu toți Sfinții Părinți; cunoaște teologhisirile pe oricare din fețele lor, dar fuge de ispita cugetării și le adună pe toate în rugăciune.

Lumea din jurul Sfinției Sale îi caută sfatul, îndrumarea și mângâierea. Nimeni însă nu știe cine este Părintele Roman Braga. Și dacă este uneori lesne să afli ce l-a îndemnat și ce l-a stăruiat în rânduiala călugăriei, nu este la fel de lesne să afli cum a crescut duhovnicia în

el. În ce suflare a Duhului Sfânt s-a aflat, când a început să respire odată cu Duhul, pe ce cruce a dragostei de Dumnezeu și de semeni s-a suit de bună voie, pentru ca să nu mai trăiască el, ci Hristos să trăiască în el.

De aceea, în loc să vorbim noi, am socotit mai de preț să-l lăsăm pe Sfinția Sa să ne povestească răscru-cile și popasurile drumului celui îngust care duce la Dumnezeu.

Cum era și firesc, am început prin a-l întreba despre locul nașterii sale.

Părintele Arhim. Roman Braga: Sunt născut în Basarabia, în Codrii Lăpușului. Noi ne mândrim spunând că suntem răzeși, adică țărani, dar țărani liberi; n-am fost niciodată pe moșiile boierești. De fapt Codrii Lăpușului nici n-au avut boieri. Acolo erau așa numitele armate de țărani liberi ale voievozilor români care, până să vină armata de la Suceava sau mai știu eu de unde, făceau singuri față tătarilor care năvăleau peste Nistru. Din țărani aceia m-am născut. În Codrii Lăpușului, lângă o mănăstire, așa încât faptul că sunt călugăr și preot nu e chiar la întâmplare.

M-am născut în satul Condița lângă mănăstirea Condița. Aceasta e o ctitorie a lui Alexandru cel Bun, deci o mănăstire foarte veche. Ștefan cel Mare când a zidit mănăstirea Căpriană, care este aproape de noi, de satul meu, la aproape opt kilometri, a înzestrat-o și cu mănăstirea Condița ca un fel de schit al ei.

Mănăstirea aceasta împreună cu mănăstirea Căpriană a lui Ștefan cel Mare au fost închinat

Muntelui Athos tot de către același domnitor, care zidise în Muntele Athos renumita mănăstire Zografu și care acum este o mănăstire bulgărească, (grecii nu o prea spun, dar bulgarii știu că Ștefan cel Mare a zidit Mănăstirea Zografu).

D. C.: Sfinția Voastră mergea la biserica mănăstirii sau la aceea a satului?

Arhim. R. B.: Noi mergeam la biserica mănăstirii pentru că, în sătucul nostru de lângă mănăstirea Condița, n-am avut biserică niciodată. Călugării ne-au botezat, călugării ne-au cununat, călugării ne-au îngropat. În cimitirul mănăstirii o parcelă era pentru mireni. Satul nostru era răspândit; o casă aici, una acolo, cum erau satele pe văile din codrii. Și de lângă casa mea, de pe prispa cerdacului, se auzeau călugării cum cântau, vara cu ferestrele deschise. În sala de mese: „*Sub milostivirea Ta, scăpăm, Născătoare de Dumnezeu*”. Îmi amintesc și acum: copil fiind, îi auzeam în miezul nopții, când slujeau la Utrenie. Tot satul auzea clopotul mănăstirii. Noi nu ne duceam însă noaptea, căci porțile mănăstirii era închise; era mănăstire cetate, cu ziduri mari și groase. Am auzit că și acum tot așa au rămas zidurile. În timpul comuniștilor a fost transformată – în teatru. În biserica Sfântului Niculae de Vară, altarul era scena de teatru.

D. C.: Sfântul Niculae de Vară?

Arhim. R. B.: Sfântul Niculae de Vară, pentru că erau două biserici: Sfântul Niculae de Iarnă și Sfântul

Niculae de Vară. De ce le spuneau așa? Pentru că la Florii se mutau călugării cu slujbele în Sfântul Niculae de Vară. Iar în Sfântul Niculae de Iarnă, care avea sobe, se mutau după Sfântul Dumitru.

D. C.: *La biserică mergeați cu mama, cu bunica?*

Arhim. R. B.: Toată familia. De fapt în satul meu era o tradiție, o influență monastică. Noi nu făceam mâncare duminica. Ca toată lumea, pregăteam mâncarea sâmbăta și duminica o încălzeam doar când veneam de la biserică. Țăranii noștri nu aveau mult de lucru; nu era mult pământ; era pădure; noi eram crescători de vite și vânători. Și aveam tot timpul liber. Sâmbăta după-amiază în familia mea nu se lucra de loc; făceam baie toți copiii, ne spălam pe cap, fetele la fel. Eram opt copii.

Mama mea, când a fost fată, a vrut să se ducă la mănăstirea de maici Vărzărești, altă ctitorie a lui Ștefan cel Mare, tot acolo aproape, la vreo 15 kilometri. Bunicul însă n-a lăsat-o să se facă călugăriță. Și a căsătorit-o, cum era pe vremea aceea obiceiul; bătrânii hotărau cu cine să te măriți sau să te însori. Și a fost foarte bine; tatăl meu a fost un om foarte bun; dar mama n-a uitat niciodată că trebuia să fie maică. Și tatăl meu a respectat atât de mult dorința și sentimentele ei, încât toate cărțile pe care le cumpăra pentru ea erau cărți de slujbă bisericească. Noi le-am avut în casă pe toate. Numai *Mineiele* nu le-am avut, adică cele 12 volume cu slujbele sfinților de peste an;

nu le-am avut pentru că i s-a părut tatei că sunt prea multe; dar am avut *Psaltirea*, *Ceaslovul*, *Triodul* pe care-l citea mama des, cartea mare de Postul Mare; îl citea ca pe literatură. Știu că am învățat după aceste cărți litera cirilică înainte de a învăța la școală litera latină.

D. C.: Toate cărțile erau în cirilică?

Arhim. R. B.: Toate. Mama citea cirilică foarte bine. Eu am învățat-o când eram de 5 ani pe un acatist al Mariei Magdalena pe care-l am și acum. L-am salvat din vremea aceea. Era tipărit la tipografia Chișinăului în limba moldovenească. Avea o literă foarte frumoasă.

Noi mai aveam și *Viețile Sfinților* tipărite la Chișinău tot în literă cirilică. Apărea și „*Cuvântul Moldovenesc*” al lui Pantelimon Halipa în literă cirilică. Apăreau și câteva ziare moldovenești. „*Cuvântul*” mi-l amintesc că era pentru țărani, cu glume, cu povețe, pentru ca să nu-și uite moldovenii limba în timpul ocupației rușești.

D. C.: Dar de ce numai în cirilică?

Arhim. R. B.: Așa au vrut rușii. Cărțile din biserică nu erau în limba rusă. Vorbesc înainte de 1918. Eu am apucat cărțile acestea în limba română dar cu literă cirilică.

D. C.: Cărțile pe care le cumpăra deci tatăl Sfinției Voastre erau numai cu literă cirilică?

Arhim. R. B.: Unele erau cu literă latină, dar mai multe erau cu literă cirilică, pentru că erau cărți de slujbă bisericească pe care dascălii le citeau la strană. Acestea nu se tipăriseră încă cu literă latină. Mama, care avea oarecum vocație călugărească, nu citea alte cărți.

D. C.: Citea tare împreună cu copiii?

Arhim. R. B.: Totdeauna tare. Noi, toți copiii, ne-am rugat întotdeauna în genunchi, cu mama și cu tata. Când erau acasă. Tata nu prea era acasă. El nu avea prea mult de lucru cu țărani de acolo. El era un foarte bun mecanic; lucra la Cogan, fabrica de pâine din Chișinău. Se ducea acolo luni și venea la sfârșitul săptămânii. Încărcat cu de toate, cu cărți și altele. Mama, acasă. Îngrijea de noi toți și de gospodărie.

D. C.: Seara citeați?

Arhim. R. B.: Seara când ne rugam, mama puneă toți copiii să se roage în genunchi și ea îngenunchia și ne citea rugăciunile înainte de a ne duce la culcare, așa călugărește. Și ne puneă apoi și pe noi să citim. Ne dădea canon. Ne dădea să citim câte o Psaltire. Ea știa psalmii lui David pe de rost. Noi, copiii, citeam cu voce tare. Iar ea ne îndrepta când făceam vreo greșală. Eu eram cel mai mic, dormeam cu mama și țin minte că ea adormea, Dumnezeu să o ierte, cu psalmii în gură, recitându-i. Și nu-i termina. Și când se trezea noaptea, se întorcea pe cealaltă parte și continua psalmul. Ea a știut *Psaltirea* pe de rost.